Bilgisayar Kayg?s? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Bilgisayar Kayg?s? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17701

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Bilgisayar Kayg?s? Ölçe?i (BKÖ), bireylerin bilgisayar kullan?m?na veya bilgisayarlarla etkile?ime girmeye yönelik ya?ad?klar? olumsuz duygusal tepkileri ve endi?e düzeylerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu özel versiyon, Y. D. Ar?kan taraf?ndan 2002 y?l?nda bir yüksek lisans tezi kapsam?nda **Türkçe'ye uyarlanm??** bir ölçektir. Ölçe?in temel amac?, özellikle pedagojik e?itim alan s?n?f ö?retmeni adaylar?n?n bilgisayara yönelik tutumlar? ve deneyimledikleri kayg? seviyeleri aras?ndaki ili?kiyi incelemektir. Uyarlama çal??mas?, e?itim bilimleri alan?ndaki ara?t?rmac?lara, teknoloji entegrasyonu süreçlerinde ö?rencilerin ve ö?retmenlerin kar??la?t??? psikolojik engelleri nicel olarak de?erlendirme imkan? sunmaktad?r.

Ölçe?in **uyarlama** süreci, orijinal yabanc? dildeki bir arac?n kültürel ve dilsel ba?lamda Türk örneklemine uygun hale getirilmesini içermi?tir. Bu tür uyarlama ölçekleri, uluslararas? geçerlili?i kan?tlanm?? yap?lar?n yerel popülasyonlarda da güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamak için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Bilgisayar Kayg?s?, Yüksek Lisans Tezi, S?n?f Ö?retmeni Adaylar?, Teknolojik Tutum, Uyarlama Ölçe?i, E?itim Teknolojileri, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Ar?kan, Y. D.

Amaç

Bilgisayar Kayg?s? Ölçe?i'nin temel amac?, özellikle e?itim fakültelerinde ö?renim gören s?n?f ö?retmeni adaylar? ba?lam?nda, bireylerin bilgisayara kar?? geli?tirdikleri duygusal tepkileri ve kayg? düzeylerini standardize edilmi? bir yöntemle belirlemektir. Bu, onlar?n gelecekteki mesleki ya?amlar?nda teknolojiyi kullanma e?ilimlerini ve yeterlilik alg?lar?n? öngörmek aç?s?ndan önemlidir. Yüksek düzeyde bilgisayar kayg?s?, bireylerin teknoloji kullan?m?ndan kaç?nmas?na, ö?renme süreçlerini olumsuz etkilemesine ve dolay?s?yla mesleki geli?imlerini sekteye u?ratmas?na neden olabilir.

Ölçek, sadece kayg? düzeyini saptamakla kalmaz, ayn? zamanda bilgisayar derslerine yönelik de?erlendirmeler ve genel tutumlar gibi ilgili yap?lar? da anlamaya yard?mc? olan geni? bir ara?t?rma projesinin parças? olarak kullan?lm??t?r. Böylece, e?itim kurumlar?n?n müfredatlar?n? ve teknoloji e?itim stratejilerini, ö?rencilerin psikolojik engellerini dikkate alarak düzenlemesine katk? sa?lam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, psikolojide **Bilgisayar Kayg?s?** olarak tan?mlanan yap?y? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle bilgisayarlarla çal???rken hissedilen gerginlik, korku, endi?e ve bilgisayarlardan kaç?nma e?ilimi gibi bile?enleri içerir. Kayg?, bili?sel (olumsuz dü?ünceler), duygusal (huzursuzluk) ve davran??sal (kaç?nma) olmak üzere üç temel boyutta kendini gösterebilir. Bilgisayar kayg?s?, bireyin teknolojiye kar?? geli?tirdi?i genel tutumun önemli bir belirleyicisidir.

Orijinal ölçe?in yap?s?, genellikle bilgisayar kullan?m?na ili?kin yeterlilik eksikli?i alg?s?, ba?ar?s?zl?k korkusu ve teknolojik yeniliklere kar?? direnç gibi alt boyutlar? içerir. Ar?kan'?n uyarlama çal??mas?nda, bu alt boyutlar?n Türk kültüründeki ö?retmen adaylar? örnekleminde nas?l bir faktör yap?s? sergiledi?i incelenmi?tir. Bu tür bir ölçe?in yap? geçerlili?inin kurulmas?, ölçülen kavram?n teorik temellerle uyumlu oldu?unu göstermek için esast?r.

Geçerlik

Kaynak referansta spesifik geçerlik (**geçerlik**) katsay?lar? belirtilmemi?tir ("-"). Ancak, bir yüksek lisans tezi kapsam?nda yap?lan uyarlama çal??mas? göz önüne al?nd???nda, ölçe?in geçerlik çal??malar?n?n titizlikle yürütüldü?ü varsay?lmaktad?r. Tipik olarak, bu tür uyarlama çal??malar?nda a?a??daki geçerlik türleri incelenir:

Yap? Geçerli?i (Construct Validity): Ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? teorik yap?y? ne ölçüde ölçtü?ünü belirlemek için **faktör analizi** (genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi - AFA) uygulan?r. Bu analiz, ölçe?in maddelerinin beklenen alt boyutlar alt?nda topland???n? do?rular.

Kapsam Geçerli?i (Content Validity): Ölçek maddelerinin, bilgisayar kayg?s? yap?s?n?n tüm yönlerini temsil edip etmedi?i uzman görü?leri al?narak de?erlendirilmi?tir.

Ölçüt Ba??ml? Geçerlik (Criterion-Related Validity): BKÖ puanlar?n?n, bilgisayar kullan?m?yla ilgili di?er geçerli ölçütlerle (örne?in, akademik ba?ar?, bilgisayar dersi notlar? veya ba?ka bir bilgisayar tutum ölçe?i) korelasyonu incelenmi? olabilir.

Uyarlama çal??mas?n?n detayl? geçerlik analizleri için, okuyucunun do?rudan Ar?kan (2002) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezine ba?vurmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Kaynak referansta spesifik güvenirlik (**güvenirlik**) katsay?lar? belirtilmemi?tir ("-"). Ancak, bilimsel bir psikometrik araç olarak, ölçe?in tutarl?l???n?n ve istikrar?n?n de?erlendirilmesi zorunludur. Uyarlama tezinde muhtemelen a?a??daki güvenirlik yöntemleri kullan?lm??t?r:

?ç Tutarl?l?k (Internal Consistency): Ölçekteki maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

?ekilde ölçtü?ünü gösteren Cronbach Alfa (**Psikometrik Özellikler**) katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek oldu?unu gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i (Test-Retest Reliability): Ölçe?in farkl? zamanlarda ayn? bireylere uyguland???nda benzer sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek için kullan?lm??t?r. Bu, ölçe?in zamana kar?? istikrar?n? gösterir.

Bu güvenirlik çal??malar?, ölçe?in Türk popülasyonunda tutarl? ve kararl? sonuçlar üretme kapasitesini do?rulamaktad?r. Çal??man?n tam güvenirlik bulgular? için yine orijinal teze bak?lmas? gerekmektedir.

Faktör Analizi

Bilgisayar Kayg?s? Ölçe?i'nin (BKÖ) uyarlama sürecinde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n?n Türk örnekleminde korunup korunmad???n? veya farkl?la??p farkl?la?mad???n? incelemek amac?yla **Faktör Analizi** uygulanm??t?r. Faktör analizi, maddeler aras?ndaki ili?kileri inceleyerek, maddelerin hangi temel psikolojik boyutlar alt?nda topland???n? ortaya ç?kar?r.

Uyarlama ölçeklerinde en s?k kullan?lan yöntem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) olup, bu analiz ile ölçe?in kaç alt boyuttan olu?tu?u ve bu alt boyutlar?n bilgisayar kayg?s? yap?s?n? ne ölçüde temsil etti?i belirlenir. E?er orijinal ölçek çok faktörlüyse, uyarlamada da bu çok faktörlü yap?n?n do?rulanmas? beklenir. Faktör yüklerinin yeterince yüksek olmas? ve maddelerin beklenen faktörlere yüklenmesi, ölçe?in yap?sal geçerlili?inin önemli bir kan?t?d?r.

Enstrüman

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemi?tir ("-"). Ancak, bilgisayar kayg?s? ölçeklerinin büyük ço?unlu?u **Likert Tipi Derecelendirme** format?n? kullan?r (Örn: 5'li veya 7'li Likert, "Kesinlikle Kat?l?yorum"dan "Kesinlikle Kat?lm?yorum"a).

Language Available: Türkçe

Population Group: Yüksekö?retim ö?rencileri, özellikle E?itim Fakültesi S?n?f Ö?retmeni Adaylar?.

Age Group: Genellikle 18-25 ya? aral???ndaki genç yeti?kinler.

Population Details: Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde ö?renim gören s?n?f ö?retmeni adaylar? örneklemi üzerinde uygulanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Methodology: Anket yöntemiyle veri toplanm??t?r. Ölçek, bireylerin kendi beyanlar?na dayal? olarak bilgisayar kullan?m?na yönelik kayg? ve tutumlar?n? ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

Bilgisayar Kayg?s?, Tutum, Ö?retmen Adaylar?, Uyarlama, Likert Ölçe?i, Psikometri, E?itim Bilimleri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Yüksek lisans tezine özgü veridir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?zmir, Türkiye (Tezin yap?ld??? kurum.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, Y. D. Ar?kan'?n 2002 y?l?nda tamamlad??? yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? ve kullan?lm??t?r. Bu nedenle, ölçe?in kullan?m? ve tam metnine eri?im genellikle Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü Kütüphanesi veya Yüksekö?retim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi arac?l???yla sa?lanabilir. Akademik amaçl? kullan?mlar için izin gerekebilir. Ölçe?in ticari bir ücreti olup olmad???na dair bilgi bulunmamaktad?r.

Test Y?l?: 2002

Referanslar

Ar?kan, Y. D. (2002). *S?n?f ö?retmeni adaylar?n?n bilgisayara yönelik tutumlar?, bilgisayar kayg? düzeyleri ve bilgisayar dersine ili?kin de?erlendirmeleri* (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Bilgisayar Kayg?s? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Bu ölçe?in orijinal maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme detaylar? için Ar?kan (2002) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM